

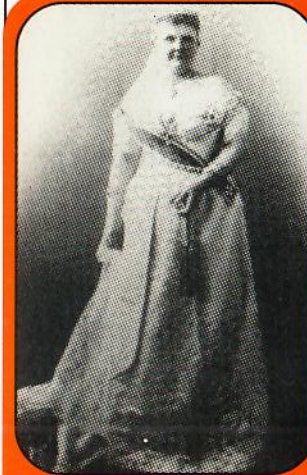
Reizende foto-tentoonstelling

**100 jaar
Oranje-
Vorstinnen**

Bond van
Oranjeverenigingen
in Nederland

Uitgave Ruil- en Informatiebureau

1880 - 1980

Verantwoording

De reizende foto-tentoonstelling "Honderd jaar Oranjevorstinnen 1880 - 1980", - portretfoto's van de Koninginnen Emma, Wilhelmina, Juliana en Beatrix - was een initiatief van de Confederatie van Oranjeverenigingen in Nederland. Daarin werkten samen de Chr. Bond van Oranjeverenigingen en de Federatie van Oranjeverenigingen.

Dankzij de financiële bijdrage van het Prins Bernhardfonds kon deze tentoonstelling in enkele honderden gemeentes getoond worden.

Na meer dan tien jaar heeft het Ruil- en Informatiebureau van de Bond van Oranjeverenigingen in Nederland besloten deze tentoonstelling opnieuw onder de aandacht te brengen.

De foto-tentoonstelling staat onder verantwoordelijkheid van het Ruil- en Informatiebureau.

*Informatie en reservering:
Fam. Sellies tel.: 038 332 55 54*

*Met dank aan: Koninklijk Huisarchief
Grafisch Service Bureau IJsselmuiden*

Nassau-Breda-Oranje

Hoe komt het, dat Willem van Oranje, wiens vader Willem de Rijke geen rol in de Nederlandse geschiedenis gespeeld heeft, zelf wel een belangrijke rol in de Nederlanden is gaan spelen? Hoe komt het, dat er behalve in de Nieuwe Kerk te Delft ook in de Grote Kerk te Breda grayen van de Nassaus zijn? Hoe komt het, dat verschillende Nassaus ook prins van het zo ver verwijderde prinsdom Oranje in het zuiden van Frankrijk waren?

Nassau-Breda

Op 1 april 1350 kreeg een zekere Jan van Polanen, zo genoemd naar de burcht Polanen bij Monster in het Westland, door koop van de hertog van Brabant het bestuur over Breda; als baron van Breda werd hij nu Jan I genoemd. Na hem regeerde zijn zoon Jan II over Breda en toen deze was overleden werd diens dochter Johanna zijn erfgenaam.

Deze Johanna van Polanen trad in 1403 in het huwelijk met Engelbrecht I van Nassau; de Nassaus ontleenden hun naam aan de burcht Nassau aan de Lahn, een zijrivier van de Lahn, een zijrivier van de Rijn.

Later, bij een splitsing van het Nassause gebied, werd het kasteel de Dillenburg aan de Dill, een zijrivier van de Lahn, residentie. Engelbrecht I werd 1404 ingehuldigd als baron van Breda; omdat de bezittingen van zijn vrouw belangrijker waren dan die van de Nassaus, ging hij in Breda resideren.

Na zijn dood werd hij bijgezet in een sierlijk grafmonument in de Grote Kerk te Breda.

Nassau-Oranje

Op den duur werden onder de volgende Nassaus de Nederlandse en Duitse bezittingen verdeeld; zo regeerde Hendrik III van Nassau omstreeks 1500 in Breda over de Nederlandse bezittingen en zijn jongere broer Willem de Rijke in de Dillenburg over de Duitse bezittingen van het Huis Nassau.

Hendrik III speelde een belangrijke rol in de Nederlanden; toen Karel V in zijn eerste regeringsjaar streefde naar een betere verhouding met Frankrijk, vertoefde Hendrik III als een van zijn onderhandelaars aan het Franse Hof. Daar leerde hij Claudia van Chalon kennen, die na de vroege dood van haar vader aan het Franse Hof was opgevoed; het Huis Chalon had ook het bestuur over het onafhankelijke, soevereine prinsdom Oranje. Nog in hetzelfde jaar 1515 trad Hendrik III met Claudia van Chalon in het huwelijk; zelf schreef hij, dat hij dit huwelijk sloot om "eer ende prouffijts wille". Ook nog in hetzelfde jaar werd hij aangesteld tot stadhouder over Holland en Zeeland. Het kasteel in Breda, indertijd door Jan I van Polanen gebouwd, werd door Hendrik III door een nieuw kasteel vervangen, waarvan een gedeelte thans nog deel uitmaakt van de Koninklijke Militaire Academie.

De zoon van Hendrik III en Claudia van Chalon, René, werd in 1519 in Breda geboren; omdat het Huis Chalon door het bezit van het soevereine prinsdom Oranje voorname was dan het Huis Nassau, werd René later René van Chalon genoemd. Toen zijn oom Filibert, prins van Oranje, in 1530 sneuvelde, werd René van Chalon zijn erfgenaam; hij werd de eerste Nassau, die prins van Oranje was. Hij nam nu ook de wapenspreuk over Je maintiendrai Chalon, later veranderd in Je maintiendrai Nassau en nog later beperkt tot Je maintiendrai. Na de dood van zijn vader in 1538 erfde René de baronie van Breda; evenals zijn vader werd hij door Karel V aangesteld tot stadhouder over Holland en Zeeland. Omdat bisschop (eigenlijk elect 1) Hendrik van Beieren in 1528 afstand van zijn wereldlijke macht had gedaan, was Karel V toen ook Heer van Utrecht geworden; hij droeg nu eveneens het stadhouderschap over Utrecht aan René van Chalon op.

Willem van Oranje

Toen René van Chalon in 1544 in dienst van Karel V in de strijd tegen Frankrijk sneuvelde, werd zijn neef Willem van Nassau, de oudste zoon van Willem de Rijke en Juliana van Stolberg, zijn erfgenaam. Graaf Willem van Nassau werd nu Prins van Oranje en baron van Breda; in 1559 werd hij door Filips II aangesteld tot stadhouder van Holland, Zeeland en Utrecht.

Breda-Delft

Als leider van de opstand tegen Spanje zou Willem van Oranje een belangrijke rol gaan spelen in de Nederlanden; toen hij in 1584 te Delft werd vermoord, kon hij niet, zoals zijn eerste vrouw Anna van Buren en zoals René van Chalon en vroegere Nassaus in Breda worden begraven, omdat deze stad toen (van 1581-1590 en later opnieuw van 1625-1637) in handen van de Spanjaarden was. Willem van Oranje werd bijgezet in de Nieuwe Kerk te Delft, die nu het mausoleum van het Huis Oranje-Nassau werd.

1) Een elect was wel tot bisschop gekozen, maar nog niet tot bisschop gewijd.

Van stadhouderschap naar koningschap

De positie van de laatste stadhouders Willem IV en Willem V was al op die van een vorst gaan gelijken; Willem IV was in 1747 de eerste prins van Oranje, die stadhouder werd over alle zeven provincies. Het stadhouderschap werd nu tevens erfelijk verklaard zowel in de mannelijke als in de vrouwelijke lijn. Na de dood van Willem IV in 1751 werd hij dan ook in al zijn waardigheden opgevolgd door zijn zoon Willem V; toen deze in 1795 bij het binnentrekken van de Franse legers in onze Republiek naar Engeland uitweek, scheen de rol van het Huis Oranje-Nassau in ons land uitgespeeld.

Na de Franse tijd keerde echter in november 1813 de prins van Oranje, de oudste zoon van de in ballingschap overleden Willem V, naar ons land terug; in plaats van tot stadhouder Willem VI werd hij op 2 december 1813 uitgeroepen tot soeverein vorst Willem I. In 1815 nam hij de titel aan van Koning der Nederlanden; na zijn afstand in 1840 werd hij door zijn zoon Willem II en deze werd na zijn dood in 1849 door zijn zoon Willem III opgevolgd. Met Willem III stierf op 23 november 1890 de mannelijke lijn van het Huis Oranje-Nassau uit; de regering werd nu, tijdens de minderjarigheid van Koningin Wilhelmina, uitgeoefend door Koningin Emma als regentes. Voor het eerst in de geschiedenis van het koninkrijk der Nederlanden kwam de regering nu te berusten bij Oranje-vorstinnen.

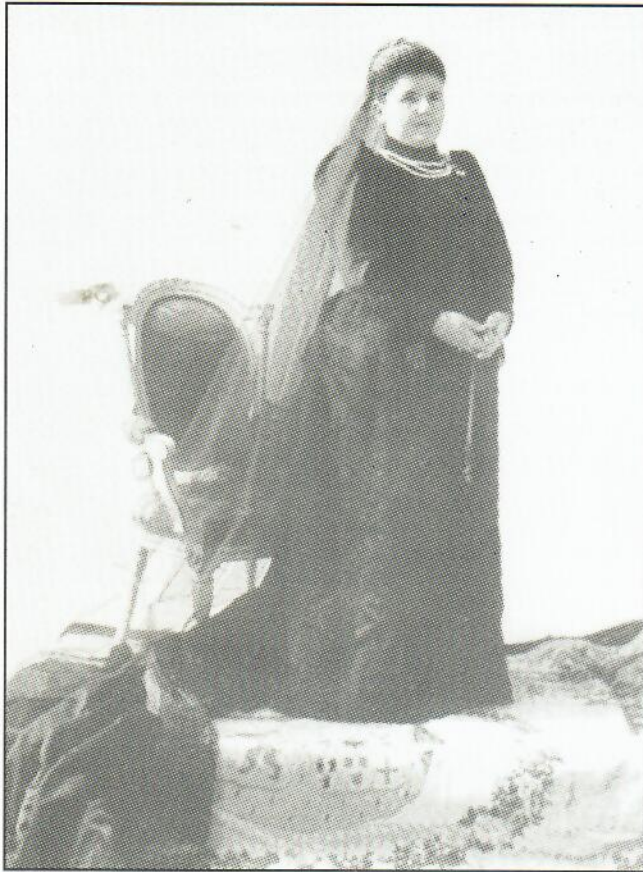
100 jaar Oranjevorstinnen

1890-1898	<i>Koningin Emma regentes</i>
1890-1948	<i>Koningin Wilhelmina</i>
1948-1980	<i>Koningin Juliana</i>
1980-heden	<i>Koningin Beatrix</i>

Wilhelmina als kind

Op 31 augustus 1880 werd uit het huwelijk van koning Willem III en zijn tweede echtgenote koningin Emma een prinses geboren; deze werd naar de echtgenote van de laatste stadhouder Willem V, Wilhelmina van Pruisen, Wilhelmina genoemd. Prinses Wilhelmina was eerst nog geen kroonprinses; prins Alexander, de enig overgebleven zoon uit het huwelijk van koning Willem III en zijn eerste vrouw koningin Sophie, was de laatste "Prins van Oranje". Prins Alexander was echter zwak van gestel en overleed op 21 juni 1884, nog geen 33 jaar oud; nu werd prinses Wilhelmina kroonprinses, de naaste erfgenaam tot de troon.

Koningin Emma als regentes

In oktober 1890 ging de gezondheidstoestand van koning Willem III hard achteruit; op 30 oktober verklaarden de Staten-Generaal, in verenigde zitting bijeen, dat het in artikel 38 der grondwet omschreven geval aanwezig was: "Het Koninklijk gezag wordt mede aan eenen Regent opgedragen, ingeval de Koning buiten staat geraakt de regering waar te nemen". Maar eerst was nog van toepassing artikel 45: "Het Koninklijk gezag wordt waargenomen door den Raad van State ingeval de Regent ontbreekt". Op 30 oktober nam de Raad van State voorlopig het koninklijk gezag waar, maar nu moest wel zo spoedig mogelijk artikel 38 in werking kunnen treden. Op 14 november werd dan ook door

de verenigde vergadering van de Staten-Generaal een wetsvoorstel aangenomen, waarbij koningin Emma tot regentes werd aangesteld. Op 20 november aanvaardde zij het regentschap:

"In naam van Zijne Majesteit Willem III, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot Hertog van Luxemburg enz. enz. enz.

Ik zweer trouw aan den Koning, ik zweer, dat ik in de waarneming van het Koninklijk gezag zoolang de Koning buiten staat blijft de regeering waar te nemen, de grondwet steeds zal onderhouden en handhaven".

Koningin Emma betuigde tevens haar dank aan de Raad van State, die in deze tussentijd het koninklijk gezag had waargenomen.

Op 23 november overleed koning Willem III en nu aanvaardde koningin Emma de volgende dag het regentschap in naam van haar dochter:

"In naam van Hare Majesteit Wilhelmina, bij de gratie Gods Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau enz. enz. enz.

Krachtens de wet ben ik gedurende hare minderjarigheid geroepen als regentes van het Koninkrijk het koninklijk gezag voor haar waar te nemen".

Luxemburg werd in deze proclamatie niet meer genoemd; koningin Wilhelmina werd namelijk geen groothertogin van Luxemburg, omdat daar toen geen vrouw mocht opvolgen. Op 8 december legde koningin Emma de eed af als regentes en voogdes; als regentes nam zij de regering waar tijdens de minderjarigheid van haar dochter; als voogdes belastte zij zich met de opvoeding van de jeugdige koningin, om haar voor te bereiden voor haar toekomstige taak.

Koningin Wilhelmina

Op 30 augustus 1898, de dag voordat koningin Wilhelmina 18 jaar werd, nam koningin Emma afscheid als regentes:

"Proclamatie van Hare Majesteit de Koningin-Weduwe, Regentes.

In naam van Hare Majesteit Wilhelmina, bij de gratie Gods Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau. Wij Emma, Koningin Weduwe, Regentes van het Koninkrijk. Landgenooten!

De taak, die mij in 1880 werd toevertrouwd is weldra beëindigd.

Mij valt het onwaardeerbaar voorrecht ten deel Mijne beminde dochter den leeftijd te zien bereiken, waarop Zij naar het voorschrift der Grondwet tot de Regeering wordt geroepen.

Moge het ons Land met zijne Bezittingen en Koloniën onder de regeering van koningin Wilhelmina welgaan! Het zij groot in alles, waarin ook een klein volk groot kan zijn.

Gedaan te 's Gravenhage, op heden den 30 Augustus 1898". De volgende dag aanvaardde koningin Wilhelmina de regering, waarvan zij in een proclamatie kennis gaf:

"Aan Mijn Volk.

Aan de Grondwet getrouw wensch ik den eerbied voor den Nederlandschen naam en de Nederlandschen vlag te bevestigen.

Ik wensch bij het Opperbestuur over de Bezittingen en Koloniën in Oost en West rechtvaardigheid te betrachten, en naar Mijn vermogen bij te dragen tot verhooging van Uw geestelijk en stoffelijk welzijn".

Op 6 september had de plechtige inhuldiging plaats in de Nieuwe Kerk te Amsterdam: De hoofdstad was in feeststemming. 's Avonds waren verscheidene gebouwen geillumineerd, sommige met vlammende vetpotjes, een enkel gebouw modern met elektrische gloeilampjes "en dit is een prachtige reclame voor illuminatie op deze wijze: nergens ziet men natuurlijk zo stil, rustig en scherp helder licht".

De volgende dag, 7 september, werd namens de Amsterdamse burgerij aan de jonge koningin als geschenk de in een Amsterdamse fabriek vervaardigde Gouden Koets aangeboden.

Het huwelijk van koningin Wilhelmina

Op 16 oktober 1900 maakte koningin Wilhelmina haar verloving bekend met hertog Hendrik van Meckelenburg-Schwerin; bij de wet van 26 januari 1901 werd hem de hoedanigheid van Nederlander en op de dag vóór zijn huwelijk werd hem bij Koninklijk Besluit de titel Prins der Nederlanden met het predikaat Koninklijke Hoogheid verleend.

Op 7 februari 1901 werd in het stadhuis in Den Haag in de intieme kring van de vorstelijke families het burgerlijk huwelijk voltrokken door de minister van Justitie Cort van der Linden als ambtenaar van de burgerlijke stand. Daarna werd het huwelijk plechtig ingezegend in de Grote of Sint Jacobskerk in Den Haag.

De residentie was feestelijk versierd en verkeerde toen al enkele dagen in feeststemming; een algemene illuminatie had de feestelijkheden al op zaterdag 2 februari moeten inleiden.

Maar, omdat juist op die dag de begrafenis plaats vond van koningin Victoria van Engeland had men de illuminatie naar maandag 4 februari verschoven; het Engelse blad The Times deelde mee:

"Het verdriet, waarin het Engelsche volk is gedompeld door den dood van zijn eigen geliefde Koningin zal op geen wijze de hartelijkheid verminderen van zijn sympathiën voor de jeugdige souvereine van Nederland".

Eerste huwelijksjaren

Prins Hendrik maakte de indruk van een gemoedelijke land- edelman en op het Loo, de zomerresidentie van de koninklijke familie, werd hij dan ook spoedig populair. Zijn populariteit nam vooral toe, toen hij zich op 22 februari 1907 aan boord begaf van een inspectievaartuig en later van een reddingssloep bij pogingen, om nog enkele personen te redden van het wrak van de Harwich-boot Berlin. Deze boot was bij het binnenlopen van de Rotterdamse Waterweg op de pier stuk geslagen; slechts een klein aantal van de 141 opvarenden kon gered worden. Zoals koningin Wilhelmina populair was geworden toen zij in 1900 het Nederlandse oorlogsschip Gelderland ter beschikking had gesteld van de bejaarde president van Transvaal Paul Kruger, om naar Europa te komen, zo werd nu prins Hendrik populair door zijn persoonlijke belangstelling bij het redden van de overlevenden van de ramp van Berlin.

Voor staatszaken had prins Hendrik minder belangstelling; zijn positie naast de krachtige koningin was niet altijd even gemakkelijk. Terecht werd opgemerkt:

"De echtgenoot van de Koningin heeft hier te lande een zeer hoge, maar ook een zeer delicate positie. Hij staat in het licht, maar hij staat naast den troon. Aan de Koningin de eerste eer, voor den Prins een iets terugwijkende houding".

Prinses Juliana

Op de morgen van 30 april 1909 gaf het Utrechtsch Nieuwsblad nog een bulletin uit, waarin werd meegedeeld, dat de afgelopen nacht geen bijzonderheden over de toestand van H.M. de Koningin waren bekend geworden. Maar om 10.50 uur werd in de residentie het volgende bulletin aangeplakt en verspreid: "H.M. de Koningin is hedenmorgen 6.50 uur van een dochter bevallen en is, naar omstandigheden, zeer goed. Ook de jonggeboren Prinses is welvarend".

Prof. Kouwer
Dr. Roessingh

Onmiddellijk werd dit bericht in het hele land verspreid; in verschillende plaatsen werd het door herauten te paard bekend gemaakt. In steden en dorpen kwam een uitbundige feeststemming; aan muziekuitvoeringen, optochten, lichtstoeten en gondeelvaarten geen gebrek. In kerken en synagogen werden dank- en bedestonden gehouden. De prinses werd, naar de moeder van stadhouder Willem I (de Zwijger), Juliana van Stolberg, Juliana genoemd.

Rouw om Koningin-Moeder en Prins Hendrik

Na het einde van het regentschap in 1898 was koningin Emma koningin-moeder geworden. Op 2 september van dat jaar werd haar als huldeblijk van het Nederlandse volk een bedrag van f 300.000 overhandigd. De koningin-moeder bestemde dit bedrag, om het landgoed Oranje-Nassau bij Renkum nabij de Wageningse berg, dat in 1881 door koning Willem III was gekocht, in te laten richten voor longlijders, ter bestrijding van de volksziekte, de tuberculose, die toen nog zoveel slachtoffers eiste.

Bij haar overlijden in het voorjaar van 1934 kwam nog eens tot uiting, hoe in alle lagen van de bevolking haar optreden als regentes en als koningin-moeder gewaardeerd was.

In datzelfde jaar 1934 overleed op 3 juli, nog betrekkelijk plotseling, prins Hendrik op 55-jarige leeftijd; op woensdag 11 juli trok de rouwstoet, volgens de wens van de prins geheel in het wit, door Den Haag naar de Nieuwe Kerk te Delft.

Koningin Wilhelmina en prinses Juliana waren de nog enig overgebleven personen van het koninklijk huis.

Verloving en huwelijk

Toen in de herfst van 1936 de verloving bekend werd gemaakt van prinses Juliana en prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld kwam er een grote geestdrift in het hele land; een schat van bloemen werd afgegeven aan het paleis aan het Noordeinde. Op 7 januari 1937 reed de gouden koets met prinses Juliana en prins Bernhard naar het stadhuis in Den Haag, waar het burgerlijk huwelijk werd voltrokken; de gouden koets werd gevolgd door de glazen koets, waarin koningin Wilhelmina en prinses Armgard, de moeder van de bruidegom, hadden plaats genomen. Na de voltrekking van het burgerlijk huwelijk werd in de onmiddellijke nabijheid, namelijk in de Grote of Sint Jacobskerk, het huwelijk ingezegend.

Koningin Wilhelmina te Londen

In de vroege morgen van 10 mei 1940 overvielen de Duitse troepen ons land; op 13 mei was de toestand zo kritiek geworden, dat koningin Wilhelmina Den Haag moest verlaten. Zij scheepte zich in Hoek van Holland in op een Engelse torpedo-bootjager en stak tenslotte over naar Engeland; steeds hoopte zij, dat haar ballingschap van korte duur zou zijn. Telkens verwachtte zij een plotseling ineenstorten van het nationaal-socialistische Duitsland. In februari 1941 nam zij afscheid van enkele ministers, die naar Oost-Indië vertrokken met de woorden "tot weerziens in Holland in juni". In mei van dat jaar beschouwde zij de vlucht van Rudolf Hess naar Engeland als "het inluiden van het laatste bedrijf"; in begin 1942 zei ze teleurgesteld: "En ik had zo gehoopt met kerstmis '41 thuis te zijn".

Zij leefde op een bijzondere wijze mee met de oorlogsellende in het vaderland. Middels haar toespraken voor radio Oranje sprak ze regelmatig haar landgenoten moed in. Engelandvaarders hielden haar nauwgezet op de hoogte en in die jaren verwierf Koningin Wilhelmina zich de naam "De moeder van het verzet".

Het duurde tot 13 maart 1945 voor koningin Wilhelmina bij Eede in Zeeuws-Vlaanderen voor het eerst weer ons land kon binnenkomen.

Weer thuis na de bevrijding

Koningin Wilhelmina had in Engeland de overtuiging gekregen, dat na de bevrijding een ander, een geheel vernieuwd, Nederland zou herrijzen, waarin voor de vroegere politieke partijen geen plaats meer zou zijn. Zij hoopte, dat een ingrijpende herziening van de grondwet haar meer macht zou geven, om de vernieuwing van Nederland tot stand te brengen. Tot haar grote teleurstelling kwam van deze plannen na de bevrijding niet veel terecht; er kwam geen algehele vernieuwing, zoals zij gehoopt en gewenst had. In de zomer en herfst van 1945 kwamen de oude politieke partijen, zij het soms onder andere namen, weer terug. Bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer in 1946 werd de katholieke partij, waarvan de naam Rooms-Katholieke Staatspartij nu veranderd was in Katholieke Volks Partij, weer evenals vroeger de grootste partij.

Prinses Beatrix geboren

"Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana heeft heden, den 31sten Januari 1938, des voormiddags te 9.47 het leven geschonken aan een flinke dochter. De toestand van moeder en kind is op het oogenblik zeer bevredigend".

Dr. J. de Groot
Dr. C. L. de Jongh

De Hagenaars, die zich nog niet op straat hadden begeven en ook niet naar de radio hadden geluisterd, telden nu vol spanning het aantal kanonschoten af; toen de kanonnen op het Malieveld bij het 51e schot staakten en geen 101 schoten losten, wist men, dat er geen prins, maar een prinses geboren was. Het voortbestaan van het Oranjehuis was weer voor onafzienbare tijd gewaarborgd.

Evenals op 31 augustus 1880 en op 30 april 1909 werd er in de Nederlandse steden en dorpen uitbundig feest gevierd; terwijl de schooljeugd genoot van een vrije dag, hadden de verkeersagenten het drukker dan ooit.

Bij de officiële aangifte van de geboorte door prins Bernhard werd bekend gemaakt, dat de prinses de naam van Beatrix had gekregen.

Laatste jaren van prinses Wilhelmina

Op zaterdagmorgen 4 september 1948 deed koningin Wilhelmina in het paleis op de Dam te Amsterdam afstand van de regering; nadat de acte van abdicatie was voorgelezen, bekrachtigde zij deze acte met haar handtekening. Precies om 12 uur verschenen koningin Juliana en prinses Wilhelmina op het balkon van het paleis, waar prinses Wilhelmina aan de menigte op de Dam meedeelde, dat zij zo juist de acte van troonafstand had getekend ten behoeve van haar dochter Juliana; zij eindigde haar mededeling met "Leve onze Koningin".

Een regeerperiode van 50 jaar was hiermede afgesloten; een periode, die, vooral door de twee wereldoorlogen en hun gevolgen, tot een van de meest bewogen tijden van ons land en van geheel Europa had behoord.

Op maandag 6 september werd koningin Juliana in de Nieuwe Kerk te Amsterdam, nadat zij de eed op de grondwet had afgelegd, ingehuldigd.

Prinses Wilhelmina leefde voortaan teruggetrokken op het Loo, buiten de schijnwerpers van pers en publiciteit; nog onverwachts verscheen in de morgen van 28 november 1962 het communiqué:

"Hedenacht is Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Wilhelmina in haar slaap overleden".

Gedenkwaardige momenten

In 1980 vond koningin Juliana de tijd gekomen het voorbeeld van haar moeder te volgen en afstand te doen van de troon ten behoeve van haar dochter. Op haar verjaardag 30 april 1980 tekende zij de akte van afstand en werd haar oudste dochter Beatrix koningin.

Op diezelfde dag had de inhuldiging plaats in de Nieuwe Kerk te Amsterdam; voordat koningin Beatrix de eed op de grondwet aflegde, hield zij een korte toespraak tot de leden van de Staten-Generaal:

"Het Nederlandse volk zal ik zweren, dat ik de Grondwet steeds zal onderhouden en handhaven. Gij, vertegenwoordigers van ons volk, ontvangt mij thans als koning. In onze wederzijdse beloften ligt echter meer besloten. Daarin schuilt alles wat een goed koning en een goede en getrouwe Staten-Generaal schuldig zijn te doen.

Met het vaste voornemen dit alles letterlijk te nemen, sta ik voor u, bereid en open. Dit ambt is niet verworven. Het is een functie, waar geen mens om vragen zou, waarvan wel zichtbaar is de uiterlijke glans, maar veelal niet de last en zelfbeperking zonder onderbreken. U vraag ik om steun en in u het Nederlandse volk om zijn vertrouwen".

De huidige Oranje-generaties

Op 28 juni 1965 had koningin Juliana, mede namens prins Bernhard, de verloving bekend gemaakt van haar dochter Beatrix met de heer Claus von Amsberg:

"De keus van het hart was, wederkerig, vrij gauw gemaakt. Beiden hebben die evenwel zorgvuldig getoetst met het verstand en het geweten en dit heeft hun veel tijd gekost".

Er waren nogal wat bezwaren geuit, dat de kroonprinses zich met een Duitser zou gaan verloven en men had eerst zekerheid willen hebben over zijn politiek verleden; het onderzoek naar zijn antecedenten was echter gunstig uitgevallen. In Het Algemeen Dagblad werd opgemerkt, dat "de jacht op de brui- ne (nazi) vlek, die men bewust of onbewust in het verleden van iedere Duitser zoekt, iets te ver kan gaan". Al spoedig verwierf Jonkheer Claus von Amsberg door zijn optreden sympathie; het viel op, dat hij reeds goed Nederlands sprak.

Op 10 maart 1966 werd het burgerlijk huwelijk in het Amsterdamse stadhuis (het oude Prinsenhof) voltrokken, waarna het kerkelijk huwelijk werd ingezegend in de Amsterdamse Westerkerk. Het bruidspaar had de rit door Amsterdam in de gouden koets gemaakt; in de volgende glazen koets hadden koningin Juliana, prins Bernhard en mevrouw von Amsberg, de moeder van de bruidegom, plaatsgenomen.

Op 27 april 1967 deelde de Rijksvoorlichtingsdienst mede:

"Heden, 27 april 1967, heeft H.K.H. Prinses Beatrix in het Academisch Ziekenhuis in Utrecht het leven geschonken aan een flinke welgeschapen zoon.

De toestand van moeder en kind is bevredigend".

De prins kreeg de naam Willem-Alexander; in de, hopelijk nog verre, toekomst zal, na de regering van vier koninginnen, Nederland weer door een koning worden bestuurd.